No. 1095 Zaterdag 17 December 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 16 December.

Memorie van Antwoord

(Ingezonden bij brief van 17 Nov. 1904.)

Aangaande het tijdstip van indiening van het wetsontwerp en, van de ronddeeling van het Koloniaal Verslag meent de ondergeteekende te kunnen verwijzen naar hetgeen daaromtrent door hem is gezegd in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag betreffende het ontwerp van wet tot definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1905.

Over den in het Voorloopig Verslag uitgedrukten wensch om in het Koloniaal Verslag graphische voorstellingen op te nemen omtrent de inkomsten, uitgaven en subsidiën over eenige vijfjarige periodes en de toeneming of den achteruitgang der bevolking, alsmede mededeelingen omtrent gevangeniswezen, het onderwijs en de waterverschaffing zal met den Gouverneur in overleg worden getreden. Omtrent den uitvoer kan nu reeds worden medegedeeld, dat daarvan voorshands alleen van de kleinere eilanden statistieken zullen kunnen worden overgelegd. Wel is aan den administrateur van financiën opgedragen ook voor het eiland Curaçao tot het samenstellen van een uitvoerstatistiek over te gaan, doch het niet bestaan van uitvoerrechten op het eiland (behalve van delfstoffen) maakt het zeer bezwaarlijk daarvoor betrouwbare gegevens te verzamelen.

De opgaven in het Koloniaal Verslag omtrent de geboorte- en sterfgevallen onder de bevolking der kolonie berusten op de authentieke gegevens van den burgerlijken stand. Aangaande de betrouwbaarheid van de overige bevolkingsstatistieken en van die des veestapels zij het den ondergeteekende vergund te verwijzen naar hetgeen daaromtrent is gezegd in de Koloniale Verslagen van 1900 en 1902, sub A, en in dat van 1903, sub A en N, §7.

Gaarne wil de ondergeteekende overwegen of in het Koloniaal Verslag eenige mededeeling kan worden gedaan omtrent de staatkundige verhouding met Venezuela.

Eene opgave van den prijs van Aruba-phosphaat komt den ondergeteekende niet wel mogelijk voor. Die prijs blijkt uit de verkooprekeningen der Aruba-phosphaatmaatschappij, die ter berekening van de zuivere opbrengst der ladingen (waarvan ⅜ aan de koloniale kas ten goede komt) aan het koloniaal bestuur ter inzage gegeven worden. Eene publiceering van hetgeen uit die rekening blijkt, acht de ondergeteekende niet geoorloofd, daar zij eene schending van het bedrijfsgeheim zou opleveren.

Naar aanleiding van een verzoek van den vorigen Minister van Koloniën aan de Centrale Commissie voor de Statistiek, waarin zij werd uitgenoodigd om advies uit te brengen nopens den statischen inhoud van het Koloniaal Verslag voor Oost-Indië werd een uitvoerig schrijven ontvangen, waarin de mededeeling was vervat, dat de commissie ten aanzien der statistieken van het rechtswezen zich vereenigde met de denkbeelden, ontwikkeld in eene door haar medelid Dr. C. A. VERRIJN STUART ingediende nota. De verwezenlijking van deze denkbeelden werd ook voor de Koloniale Verslagen der West-Indische koloniën in overweging gegeven. Naar aanleiding van den inhoud dier nota, welke met de noodige toelichtingen aan de Gouverneurs van Suriname en van Curaçao werd toegezonden, zijn de onder E § 2 verstrekte mededeelingen in het Koloniaal Verslag opgenomen. Een exemplaar der nota van den heer VERRIJN STUART wordt ter inzage van de leden ter Griffie van de Kamer nedergelegd.

Zichtbare teekenen van vooruitgang van den economischen toestand der koloniën zijn ook dit jaar niet voorhanden; veel eer lijden handel en landbouw nog onder de gevolgen der Venezuelaansche handelspolitiek en den misoogst van het vorig jaar. Het ware echter voorbarig reeds thans vooruitgang te willen bespeuren, nu eerst sedert zeer korten tijd door het nemen van maatregelen op ieder gebied krachtdadig de hand aan verbetering van den toestand is geslagen. Dat hiermede gunstige resultaten zullen worden bereikt, indien men op den ingeslagen weg blijft voorgaan, lijdt bij den ondergeteekende geen twijfel.

De verhouding tot Venezuela bleef van vriendschappelijken aard, hoewel klachten van Venezuelaansche zijde omtrent het plegen van smokkelhandel van uit de Nederlandsche kolonie en daartegenover die van Curaçaosche zijde omtrent aanhouding van koloniale handelsvaartuigen door Venezuelaansche kustwachters, zonder gegronde redenen, meer dan eens voorkwamen. De nog steeds bestaande heffing van 30 pCt. additioneele rechten op van de Antillen (niet alleen van Curaçao) ingevoerde goederen, tot wier afschaffing de Venezuelaansche regeering zich voortdurend ongeneigd toont, oefent op het voortbestaan van dezen minder gewenschten toestand zeker invloed uit. De ondergeteekende is met den Gouverneur van Curaçao gedurende zijn verlof hier te lande in eene bespreking getreden van maatregelen, die wellicht tot verbetering der handelsbetrekkingen zouden kunnen leiden, doch de in de Zuid-Amerikaansche republiek heerschende toestanden leveren te dien aanzien zoovele bezwaren op, dat daaromtrent nog geene definitieve beslissing is kunnen worden genomen. Uitbreiding van de handelsbetrekkingen met Columbia is ontegenzeggelijk in het belang van den Curaçaoschen handel te achten, doch het ligt in den aard der zaak, dat daarop van bestuurswege weinig of geen invloed kon worden uitgeoefend. Het nut van zoodanige uitbreiding zal door de direct belanghebbenden zelf ingezien en door hen zullen daartoe de noodige stappen gedaan moeten worden.

Door den Gouverneur is in Augustus jl. eene commissie benoemd om advies uit te brengen aangaande de wederoprichting eener Kamer van Koophandel; mocht men hiertoe kunnen geraken, dan zal van dit college ook in deze aangelegenheid wellicht eenige drijfkracht kunnen uitgaan.

Het was den ondergeteekende aangenaam te vernemen, dat eenige leden met genoegen hadden gezien, dat, wat den landbouw aangaat, de hand aan den ploeg wordt geslagen. Terwijl hij de meening dier leden, dat vooral de aanleg van dammen en het maken van putten krachtig moet worden bevorderd, deelt, kan hij constateeren, dat dit ook inderdaad geschiedt. Nu bij dat werk voor de topographische opnemingen beschikt kan worden over de krachten van den waarnemenden chef van het Departement van Openbare Werken, acht de ondergeteekende voorloopig het uitzenden van andere deskundigen overbodig.

Den ondergeteekende ontbreken de gegevens om op alle, naar aanleiding van de nota-VAN KOL in het Voorloopig Verslag gedane vragen te antwoorden. Hij wordt niet op de hoogte gehouden van de dagelijksche verrichtingen der ambtenaren op Curaçao en zoo kan o. a., wat de eerste vraag van het Voorloopig Verslag betreft, wel door hem worden medegedeeld, dat aan den administrateur van financiën aldaar het samenstellen van een uitvoerstatistiek is opgedragen, doch het is hem onbekend, of die ambtenaar met dat werk reeds een aanvang heeft gemaakt. Evenmin ontvangt de ondergeteekende verslagen omtrent den toestand van elk perceel domeingrond in het bijzonder en hij is dan ook niet in staat om een antwoord te geven op de sub 3° gedane vraag welke terreinstukken reeds zijn omheind. Naar aanleiding van de verdere vragen kan het volgende worden gezegd.

2°. Het rapport omtrent het in de beantwoording van de Nota-VAN KOL op bladz. 1. sub *d* bedoeld onderzoek heeft den ondergeteekende nog niet bereikt.

4°. Voor het doen van proefboringen ter verkrijging van artesisch water was allereerst de voorlichting noodig van een deskundige en de voorkeur werd gegeven aan een persoon, onafhankelijk van boortoestellen leverende firma's. Met het oog hierop werd — zooals de ondergeteekende reeds mededeelde in de beantwoording der nota-VAN KOL — de van hier uitgezonden vervanger van den directeur van het Departement van Openbare Werken in de gelegenheid gesteld om de practische ervaring op te doen van in Duitschland, Oostenrijk en België plaats hebbende grondboringen. De directeur is nog slechts enkele maanden in de kolonie en proefboringen zijn door hem nog niet gedaan.

5°. Voorstellen tot verbetering van de waterstaatstoestanden op St. Eustatius zijn bij den ondergeteekende nog niet ingekomen, evenmin als voorstellen over de beschikbaarheid van bouwgronden voor kleine landbouwers en het uitzetten van vestigingsplaatsen.

6. Een andere oplossing tot verbetering van de politie, als is aangegeven in de beantwoording der nota-VAN KOL (litt. A, sub 8), is door den gouverneur nog niet aan de hand gedaan. Deze quaestie houdt echter verband met de mogelijke vervanging van het garnizoen op Curaçao door marechaussees, waaromtrent de beslissing zal moeten worden afgewacht op het raport van de bij Koninklijk besluit van 28 Februari 1903 n°. 17, ingestelde commissie.

7°. Van het graven van putten op Bonaire werden over het algemeen goede resultaten verkregen.

Het nemen van maatregelen tot het tegengaan van de gedwongen winkelnering wordt niet uit het oog verloren. De moeilijkheid om te dezen opzichte tot eene bevredigende regeling te komen heeft het tot stand komen daarvan tot dusver nog niet doen gelukken.

8°. In den toestand der arbeiders op de plantages, ook in verband met het „paga-terra" contract, is geen verandering gekomen. Ware den gouverneur voorziening ten deze noodig voorgekomen, dan zou hij zeker niet in gebreke gebleven zijn daartoe maatregelen te nemen. Hetzelfde geldt ten aanzien van den kleinen man, die de ondergeteekende met gerustheid aan den landvoogd meent te kunnen overlaten.

9°. Aan het weiderecht zal de aandacht worden geschonken, doch deze zaak is geenszins eenvoudig te achten, daar bij de regeling er van gelet zal moeten worden op van jaren her dagteekenende toestanden van privaatrechtelijken aard.

10. Het is den ondergeteekende bekend, dat betere opleiding, het verschaffen van voorschotten en het zoeken van afzetmarkten ter bevordering van het huisbedrijf de ernstige aandacht van den gouverneur hebben. Omtrent de daartoe reeds in voorbereiding zijnde plannen kan de ondergeteekende echter niet meer mededeelen dan is vermeld in het koloniaal verslag van 1904 sub. B.

11°. Omtrent het onderzoek van dr. VAN GEER kan worden medegedeeld. dat de voor een herziening van de pensioenregeling benoodigde gegevens uit de kolonie grootendeels reeds zijn ontvangen.

12°. De ondergeteekende gelooft niet, dat op de bestuursuitgaven kan worden bezuinigd. Integendeel zou aanmerkelijke stijging daarvan te verwachten zijn indien alle de in de Nota-VAN KOL voorgestelde maatregelen tot verbetering van de koloniale toestanden ten uitvoer werden gelegd. Te dezen opzichte kan reeds nu worden verwezen naar de voorgestelde verhoogingen voor de postspaarbank en de ontworpen herziening van het districtsbestuur.

De ondergeteekende moet erkennen, dat van de te nemen maatregelen in het belang der kolonie nog geene tot een einde is gebracht. Bij de beoordeeling van deze aangelegenheid mag echter niet uit het oog worden verloren, dat vele dier maatregelen tijdroovende voorbereiding en de voorlichting van deskundigen vereischen, die in de kolonie niet aanwezig zijn, terwijl andere verbeteringen niet dan geleidelijk zullen kunnen worden tot stand gebracht, tenzij m

groote financieële offers van het moederland.

Met verscheidene der in het belang van de kolonie aanbevolen maatregelen is echter een begin gemaakt. Met het oog op de reboisatie en de waterverschaffing zijn de huurvoorwaarden van gouvernements-terreinen en de bepalingen omtrent het branden van kalkovens herzien, terwijl een proef werd genomen met 't aanplanten van mangrove's; onder de leiding van een landbouwkundige werd op Curaçao een proefveld aangelegd ter beoordeeling van de beste wijze van verbouwing van maïs; eenige kleine planters op St. Eustatius en St. Martin werden door voorschotten uit de koloniale kas in staat gesteld om zich toe te leggen op de katoencultuur, die ook op Curaçao werd aangemoedigd; het toezicht op het domein werd verbeterd; verscheidene kleine dammen zijn reeds aangelegd; oude putten werden hersteld en nieuwe gegraven; in het belang der lepralijders werden proeven genomen met de tua-tua plant; in de inrichting van het krankzinnigengesticht werd reeds een verbetering aangebracht; op de landbouwschool te Wageningen is een leerling uit Curaçao toegelaten, die er zijn studies kan voleindigen met het hem uit de koloniale kas toegekend subsidie. En dan mogen niet worden vergeten de werkzaamheden van de Curaçaosche landbouwmaatschappij, die grootendeels niet zouden kunnen zijn ondernomen zonder het aan haar toegekend gouvernements-subsidie.

Naar aanleiding van de in het Voorloopig Verslag voorkomende opmerking dat, behalve uit den post in art. 217, zoo goed als niets blijkt van het streven naar bevordering van de belangen der kolonie, meent de ondergeteekende er de aandacht op te moeten vestigen, dat van zulk streven eveneens blijk geven de credieten, uitgetrokken in de artikelen 140, 141, 147, 148, 149, 152, 153, 160, 166, 182, 190, 204 214.

Vat men in het oog dat, na de beantwoording der Nota-van Kol door den ondergeteekende in de bijlage zijner op 19 December 1903 aan de Kamer aangeboden Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag betreffende de Curaçaosche begrooting voor 1904, slechts twee maanden verliepen totdat de onderwerpelijke begrooting door den Gouverneur van Curaçao aan den Kolonialen Raad werd aangeboden—immers de vergezellende Memorie van Toelichting van den Gouverneur draagt den datum van 23 Februari 1904 — dan kan naar het oordeel van den ondergeteekende een woord van lof aan het koloniaal bestuur niet worden onthouden, nu uit deze begrooting blijkt, dat met meer dan een der gewenschte maatregelen tot verbetering van den bestaanden toestand een aanvang is gemaakt.

De houding van den Kolonialen Raad bij de behandeling der ontwerp-verordening tot voorloopige vaststelling van deze begrooting is ook de aandacht van den ondergeteekende niet ontgaan. Voor zoover bij de leden een streven aanwezig mocht zijn om, zij het wellicht op eenigszins al te angstvallige wijze, tegen uitzetting der uitgaven te waken, kan hieraan naar het oordeel van den ondergeteekende zekere waardeering niet worden onthouden, waar vroeger wel eens het verwijt is geuit, dat te zeer op de door het moederland te verstrekken hulp werd gesteund en van eenig streven om zooveel mogelijk de tering naar de nering te zetten weinig was te bespeuren. De opmerkingen, gemaakt in het Curaçaosche Voorloopig Verslag en bij de openbare behandeling van het ontwerp in den Kolonialen Raad, schijnen er op te wijzen, dat op de in het Voorloopig Verslag gewraakte houding niet zonder invloed is geweest de bij sommige leden bestaande vrees eendeels om van de door 't moederland gegeven bewijzen, dat het door financieëlen steun den bloei der kolonie wenscht te bevorderen, misbruik te maken, anderdeels om zich het verwijt op den hals te halen door de opvoering der koloniale uitgaven te hebben medegewerkt tot noodzakelijke verhooging van de belastingen. Dat door een wijziging in de samenstelling van den raad ten deze verbetering zou worden verkregen, meent de ondergeteekende te moeten betwijfelen. Niettemin wil hij gaarne hierover overleg plegen met den Gouverneur, waarbij dan ook de vraag zal kunnen worden behandeld op welke wijze de belangen der kleinere eilanden in den raad het best tot hun recht zullen kunnen komen.

Na eenigen tijd aan de hem opgedragen herziening van het belastingstelsel der kolonie Curaçao te hebben gewerkt, meende de heer Bartelink daarvan te moeten afzien wegens een tusschen hem en den ondergeteekende gerezen verschil van meening omtrent de wijze van behandeling van de herzieningsvoorstellen. Sedert 1 November is thans de heer de Joncheere, inspecteur der registratie en domeinen, met de herziening belast. Bij dezen arbeid wordt zooveel mogelijk spoed betracht, doch de ondergeteekende meent er de aandacht op te moe moeten vestigen, dat voor een reorganisatie van het belastingstelsel een ernstige studie der bestaande toestanden en het raadplegen van talrijke gegevens onontbeerlijk is.

De invoering van de inkomstenbelasting behoeft niet te wachten op de geheele herziening van het belastingstelsel, maar op eene noodzakelijke verbetering, die de door den Kolonialen Raad goedgekeurde verordening vóór haar inwerkingtreding zal moeten ondergaan.

Reeds kort na zijn aankomst op Curaçao moest de heer Rijkens, landbouwkundige voor de kolonie, om gezondheidsredenen verlof vragen en het is daarna gebleken, dat hij niet bestand was tegen het klimaat, waarom hij ontslag vroeg en verkreeg. Hierdoor konden verschillende hem opgedragen werkzaamheden niet tot hun recht komen en kon o. a. door hem niet worden voldaan aan de opdracht tot het indienen van een rapport omtrent de wenschelijkheid van de oprichting van een landbouwcredietbank.

Een ontwerp eener Mijnwet voor de kolonie Curaçao werd in gereedheid gebracht. Vermits de daarin op te nemen regeling ten opzichte van personen, die in de kolonie vroeger de vrije beschikking hebben uitgeoefend over de op en in den hun in eigendom behoorenden grond en bodem zich bevindende delfstoffen, eigenaardige bezwaren oplevert, werd dit punt in nadere overweging genomen. Het ligt evenwel in de bedoeling het wetsontwerp zoo mogelijk gedurende deze zitting der Staten-Generaal in te dienen. Van een onteigening ten algemeenen nutte kan naar het oordeel van den ondergeteekende geen sprake wezen. Een rechtstreeksch verzoek aan de Britsche regeering om op den heer Godden pressie uit te oefenen, opdat door hem de phosphaat-ontginning weder ter hand wordegenomen, komt den ondergeteekende vooralsnog niet wenschelijk voor.

Ten opzichte der in het Britsche parlement op 9 Augustus ter sprake gebrachte klacht van den heer Godden moet de ondergeteekende zich voorloopig van nadere mededeelingen onthoud.

Ten aanzien van de ozokerietlagen op de plantage Waterloo heeft de ondergeteekende tot dusver slechts in het algemeen vernomen, dat de aanwezige delfstof van zeer goede hoedanigheid moet zijn; van de al of niet wenschelijkheid eener exploitatie van Staatswege kan derhalve nog geen sprake wezen.

Ook de voorbereiding van het aanleggen van model-zoutpannen wacht op de bestudeering van de zoutwinning en van hetgeen daarmee samenhangt door den nieuwen directeur van het departement van Openbare Werken.

Het is den ondergeteekende niet met juistheid bekend of de laatstelijk uitgegeven concessies op Bonaire een bezwaar zouden zijn te achten tegen het aanleggen van een model-zoutpan op dat eiland, doch waarschijnlijk is dit niet, daar de kust van Bonaire talrijke gelegenheden aanbiedt tot het aanleggen van zoutpannen en de gouverneur reeds ten vorigen jare was ingelicht omtrent de plannen in zake de zoutwinning [Beantwoording der nota-van Kol, sub C, 1, en sub D, 3].

Reeds in de beantwoording van de Nota-van Kol sprak de ondergeteekende als zijne meening uit dat, zoolang er geen gebrek is aan gouvernementsgrond, aankoop of onteigening van particulieren grond geheel overbodig is (F, sub 5). Sedert is hem van zulk gebrek niet gebleken, doch doet het inderdaad zich gevoelen — zooals de *Amigoe di Curaçao* van 24 September l. l. zegt — dan zal ter voorziening in den nood door het koloniaal bestuur ongetwijfeld een voorstel worden gedaan.

Voorloopig moet de ondergeteekende zijn oordeel omtrent het in de *Amigoe di Curaçao* ontwikkelde denkbeeld opschorten.

Iste Afdeeling.

Art. 1. Het voorstel van den gouverneur ter betere bezoldiging van de districtmeesters hangt samen met de herziening van de verdeeling van het eiland Curaçao in districten, welke bij het Regeeringsreglement aan den kolonialen raad is opgedragen (art. 136).

Het komt daarom raadzaam voor met het overnemen van het voorstel van den Gouverneur te wachten, totdat een wijziging in de bestaande districtsverdeeling tot stand zal zijn gekomen.

Art. 3. Met genoegen vernam de ondergeteekende dat het overnemen van den in dit artikel omschreven post algemeenen bijval mocht ondervinden.

IIde Afdeeling.

Art. 27. De klacht over de groote moeilijkheden, die door de slechte communicatie tusschen de verschillende eilanden der kolonie ten aanzien van de rechtspraak zouden ontstaan, komt den ondergeteekende overdreven voor. Eerst onlangs mocht eene verordening, waarbij de rechtspraak in burgerlijke zaken der raden van justitie op St. Eustatius en St. Martin (Ned. gedeelte) weder werd overgebracht bij het hof van justitie, de volle instemming van den kolonialen raad verwerven.

„De M. v. Toel. betreffende de ontwerp-verordening zegt woordelijk: (maar al dit moois behoeven wij hier niet meer af te drukken, vroeger hebben wij er onze meening al over gezegd. *Red. Amigoe.*)

Art. 29. In de voorschriften omtrent de voeding der gevangenen en het daarop te houden toezicht is geen verandering gebracht, zoodat er voor minder voldoende verzorging van de gevangenen geen vrees behoeft te bestaan. Dat dit artikel lager kon worden geraamd vindt zijn grond in het voornemen om de levering van de voor voeding, kleeding en ligging der gevangenen benoodigde artikelen te doen geschieden bij inschrijving, waardoor die levering in handen van kooplieden zal komen, die lagere prijzen zullen kunnen rekenen dan door den cipier konden worden bedongen.

IIIde Afdeeling.

De ondergeteekende is met den Gouverneur in overleg getreden over 't denkbeeld om ter verbetering van 't verkeer tusschen de verschillende eilanden der kolonie een gouvernementsschoener voor den dienst tusschen die eilanden in de vaart te brengen. Daarbij zal ook de aandacht worden geschonken aan de mogelijkheid om een zeilschoener met stoomvermogen te bezigen.

Art. 71. De meening, dat een postspaarbank in de kolonie, ofschoon thans noodlijdend, weinig of geen nut kan stichten kan door den ondergeteekende niet worden beaamd. De Gouverneur heeft de oprichting van zulk eene spaarbank krachtig verdedigd.

IVde Afdeeling.

De ondergeteekende, die ook uit beginsel scheiding van Kerk en Staat wenschelijk acht, kan het slechts met sommige leden betreuren, dat de verwezenlijking van dit beginsel ook in de kolonie Curaçao nog in eene verre toekomst ligt. De uit het feit der afwezigheid van beide predikanten gedurende het volle jaar getrokken conclusie, dat het werk dier predikanten evengoed door godsdienstleeraren zou kunnen gescheiden, komt hem echter voorbarig voor. De gelijktijdige afwezigheid der beide predikanten is aan een toevallig samentreffen der voor beiden gerezen noodzakelijkheid van verlof wegens ziekte toe te schrijven de hieruit voortgesproten noodzakelijkheid om gedurende die afwezigheid hunne leiding te ontberen rechtvaardigt geenszins de conclusie, dat die leiding overbodig kan worden geacht.

Art. 138. De zeer hooge kosten, verbonden aan een voorziening op alleszins bevredigende wijze in de geneeskundige hulp buiten Willemstad, hebben den Gouverneur alsnog teruggehouden van het doen van bepaalde voorstellen ten deze. De zaak wordt door hem echter niet uit het oog verloren en de mogelijkheid is niet buitengesloten dat een herziening van de districtsverdeeling van het eiland, met name de vergrooting van het stadsdistrict (waardoor de werkkring van den stadsgeneesheer uitgebreid en die van de districtsgeneesheeren verminderd zou kunnen worden), eenige verbetering ten goede kan te weeg brengen zonder al te hooge opvoering van kosten.

Art. 140. Omtrent de genomen proeven met tua-tua-plant zijn den ondergeteekende geen nadere gegevens bekend dan die, welke in het Voorloopig Verslag (noot 1, blz. 5) reeds zijn aangehaald.

Art. 149. Ter zake de verbetering van de visscherij kan worden medegedeeld, dat het onderzoek dezer zaak aan het licht heeft gebracht, dat het totale gemis aan gegevens omtrent het visscherijbedrijf in de kolonie een voorloopig onderzoek van de vischfauna in loco en van de locale verhoudingen noodig maakt. Tot het instellen van zoodanig onderzoek zal nog dit jaar de heer dr. J. Boeke, tijdelijk assistent van den wetenschappelijken adviseur in visscherijzaken en tijdelijk eerste biologische assistent bij het Rijksinstituut voor het onderzoek der zee te den Helder, naar de kolonie vertrekken.

Art. 152. De voorziening in de behoefte aan topographische opmetingen voor de waterverschaffing zal worden opgedragen aan den waarnemenden directeur van het Departement van Openbare Werken.

Mocht, het den gouverneur noodig blijken het werk als „relief work" uit te voeren, dan zal zulks bij den ondergeteekende geen bezwaar ontmoeten.

Art. 154. Dat er in den kolonialen raad stemmen zich verheffen ter bestrijding van de meening, dat de landbouw van het eiland voor verbetering vatbaar is en dus het nut van een landbouwkundige moet worden betwijfeld is alleszins natuurlijk te achten. Dergelijke uitingen kon men steeds vernemen, waar voor de eerste maal aan verbetering van landbouw of veeteelt de hand werd gelegd en dit moet vooral het geval zijn in een kolonie, waar de landbouwer zooveel jaren lang met tegenspoed heeft te kampen gehad.

VIde Afdeeling.

Art. 190. Zooals reeds werd medegedeeld in de Memorie van Antwoord betreffende de Curaçaosche begrooting voor het loopende dienstjaar (art. 139), berichtte de gouverneur, dat de krankzinnigenverpleging in goede handen is. Sedert is de noodzakelijkheid van een volslagen

reorganisatie van het gesticht den ondergeteekende niet gebleken. Mocht die noodzakelijkheid blijken te bestaan, dan zou men, in afwachting dat tot eene volslagen reorganisatie kon worden overgegaan, toch niet mogen wachten met het aanbrengen van verbeteringen in de inrichting van het gesticht, die noodig worden geacht voor de gezondheid der patiënten en in dringende behoeften voorzien. Daarom dient deze post dan ook behouden te worden.

Art. 192. De gouverneur berichtte den ondergeteekende dat hem, na de voorloopige vaststelling der begrooting, bezwaren tegen de gedeeltelijke demping van het Waaigat waren ter oore gekomen, die hij aan het oordeel van den chef van het Departement van Openbare Werken wenschte te onderwerpen, en dat hij daarom op handhaving van den post niet kon aandringen.

Sedert heeft die ambtenaar hen eenvoudige wijze aan de hand gedaan om die bezwaren te boven te komen, doch tevens deelde hij den gouverneur mede, dat demping alleen niet voldoende zou zijn en nog *andere* maatregelen zouden moeten genomen om verdere ontreiniging te voorkomen.

Deze maatregelen nu zijn den ondergeteekende slechts gedeeltelijk bekend en de kosten er van in het geheel niet, zoodat nader overleg met den gouverneur onvermijdelijk is.

Art. 213. Met de verbetering van de wegen op St. Eustatius wordt geleidelijk voortgaan uit het bedrag, dat daartoe telken jare bij de begrooting wordt toegestaan.

Aan het uitzetten van vestigingsplaatsen wordt de aandacht geschonken.

Art. 214. Met genoegen vernam de ondergeteekende, dat het weder op de begrooting brengen van den post voor een kleinen steiger op St. Eustatius door verscheidene leden met ingenomenheid was begroet. Hij meent echter in herinnering te moeten brengen, dat eerst na het te dezer zake uit te brengen rapport van den directeur van het departement van openbare werken zal kunnen worden beslist of een steiger, als door den gouverneur bedoeld, aan de verwachtingen zal beantwoorden.

VIIde Afdeeling.

Art. 220. De vraag, of en zoo ja, op welke wijze het aangroeien van het pensioencijfer is tegen te gaan, is aan het deskundig oordeel van dr. P. van Geer onderworpen, aan wien het uitbrengen van een rapport omtrent eene herziening der West-Indische pensioenreglementen is opgedragen; ook het door den gouverneur gedaan voorstel, waarop door verscheidene leden wordt gedoeld, is tot dat doeleinde in zijne handen gesteld. Het rapport van dr. van Geer heeft de ondergeteekende nog niet ontvangen.

Ten aanzien der regeling van de pensioenen van ambtenaren, die na eerst in Nederlandschen Staatsdienst te zijn geweest, in den dienst der kolonie overgaan, verwijst de ondergeteekende naar zijn Memorie van Antwoord aangaande het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting.

Raming der middelen en inkomsten.

Een overzicht van de werkelijke uitkomsten der raming van de middelen en inkomsten der kolonie over de jaren 1899 tot en met 1903 is te vinden onder de begrootingsbijlagen No. 14 der Gedrukte Stukken).

B, *x*. Ten aanzien der gevraagde opgaaf van den prijs der Aruba-phosphaat in de laatste tien jaren meent de ondergeteekende te mogen verwijzen naar hetgeen te dien aanzien door hem op blad. I dezer Memorie is medegedeeld.

De Minister van Koloniën,

IDENBURG.

Noot van de Redactie.

Onze lezers zullen nog een paar weken geduld moeten oefenen. Alvorens wij kunnen overgaan tot een volledige bespreking der behandeling van onze begrooting in Holland, dienen wij eerst nog het antwoord der rapporteurs en de kamerverslagen af te wachten. Wij beloven alles zoo spoedig en getrouw mogelijk te zullen bekendmaken.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Woensdagmorgen zijn de Eerw. Zusters Dominikanessen, Sr. Louisa en Sr. Thomasa, met de *Gouverneur van den Brandhof* naar St. Martin vertrokken om zich aldaar aan het onderwijs te wijden.

Havenbericht.

Dinsdag keerde H. M. *Kortenaer* van La Vela de Coro terug. De oorlogsbodem was daarheen gezonden, om de bemanning van een door Venezuela aangehouden scheepje, dat voer onder hollandsche vlag, uit de gevangenis te bevrijden, maar kwam ongelukkig te laat. De gevangenen waren reeds opgebracht naar Maracaibo, in welks zandige golf een diepgaand schip niet komen kan.

* *
*

Maandag zal de Gouverneur, vergezeld van zijn adjudant en de heeren C. Statius Muller en M. C. Fabel, met de *Kortenaer* een bezoek brengen aan Bonaire om den 23sten weder terug te keeren.

Regenmeters.

De nieuwe regenmeters zijn aan het Departement van openbare werken ontvangen en zullen eerstdaags geplaatst worden. Behalve den zelfregistreerenden meter in het fort Amsterdam, welk kunstig en praktisch ingericht toestel reeds van af Augustus werkt, zullen nog negen andere meters op het eiland Curaçao worden opgesteld. Bonaire ontvangt twee meters, de andere eilanden ieder een, omdat er niet meer zijn aangevraagd.

Bij de meters ontvangen de regenopnemers nog gedrukte formules, waarop zij iederen dag door een enkel cijfer den regenval kunnen aangeven.

Ongetwijfeld zullen deze staten (verkort) maandelijks te zamen gepubliceerd worden om de belangstelling in deze allerbelangrijkste zaak meer gaande te houden en nog verder aan te moedigen.

Damaanleg.

In het 2e district is reeds vijftien Kilometer dam uitgezet waarvan een zeer groot gedeelte al is afgewerkt.

Dankbetuiging.

Ontvangen van de heeren J. & D. Jesurun, algemeene agenten der *Manufacturers Life Insurance Company*, den bekenden reuzenkalender met grafische voorstelling van het engelsch handelsverkeer.

Nieuw Ontwerp.

Met groote vreugde begroeten wij het nieuw ontwerp tot wederoprichting van Kamers van Koophandel en Nijverheid in de kolonie Curaçao, dezer dagen door den Gouverneur den Kolonialen Raad aangeboden. Alle teekenen zijn aanwezig, dat het algemeen leven in onze kolonie met wat meer belangstelling wordt gevolgd dan vroeger; wij koesteren daarom gegronde hoop, dat de Kamers van koophandel en nijverheid een krachtiger leven zullen bezitten en met voller energie werken kunnen.

Het ontwerp is nog te kort in ons bezit dan dat wij ons reeds deze week aan een bespreking durven wagen. Den volgenden keer dus.

Geschorst.

Het verbod van uitvoer van buskruit en wapenen is weder voor vandaag geschorst.

Verlengd.

De bestaande tramconcessie is, naar wij vernemen, met een jaar verlengd. Als de nieuwe stoomtram nu maar niet in rook opgaat. Van uitstel komt afstel. Voorloopig blijft dus alles bij *het oude!*

Onze financien.

De opbrengst der belastingen gedurende de eerste negen maanden bleven op St. Martin ± ƒ 1200 onder 9/12 van de raming, op St. Eustatius ± ƒ 65, terwijl op Saba de opbrengst de raming overtrof met ± ƒ 230.

De inkomsten van onderscheiden aard stegen op St. Martin tot ƒ 2,491.27, dat is ± ƒ 180 boven de raming, op St. Eustatius tot ƒ 1,636.21 of ± ƒ 43 hooger dan geraamd was, terwijl Saba het zelfs bracht tot ƒ 1,470.42, dat wil zeggen ƒ 500 meer dan de raming.

C. S. S. V.

Zondagmorgen half acht marcheerden de Scherpschutters, begeleid door de muziek van de Militaire Kapel, van 't fort Amsterdam naar het schietterrein achter het Riffort. Even na acht uur, verscheen de Gouverneur, vergezeld van zijn adjudant en werd door den luitenant commandant Van Lier, voorzitter der C. S. S. V., ontvangen, die den Gouverneur welkom heette en hem dank bracht voor de voortdurend ontvangen bewijzen van belangstelling en waardeering, waarvan de door Z. H. Ed. G. geschonken prijs, een sprekend bewijs was. Spreker bracht daarna in herinnering, dat de Scherpschutters steeds met volharding de lessen en oefeningen gedurende dit jaar hebben bijgewoond en sprak de hoop uit, dat indien de Rustende Stedelijke Schutterij weer uit haar slaap mocht ontwaken, hare zuster, de ijverige C. S. S. V., niet miskend zal worden, maar tout au contraire, dat hare leden erkend en de eereplaats mogen krijgen in de gelederen van de Stedelijke Schutterij.

Verscheidene genoodigden, waaronder de officieren van de rustende Schutterij, de ondersteunende leden der C. S. S. V., officieren van het garnizoen, de Redacteur van *El Imparcial*, woonden den wedstrijd bij.

De Gouverneur, op uitnoodiging van den Voorzitter, opende de schietwedstrijd, loste het eerste schot en schoot,...... o wee, een poedel!

De eereprijs, door den Gouverneur geschonken, werd behaald door den Sergeant-majoor J. C. W. Olivier met 48 punten van de 5 schoten.

De prijs van Classe C door den sergeant F. Barnié met 33 punten, de prijs van Classe B door sergeant-majoor J. C. W. Olivier met 43 punten, de eerste en tweede prijzen van Classe A door de Schutters W. H. van der Meulen en Carlos Escarrá, respectievelijk met 41 en 38 punten.

Omstreeks 12 uur was de schietwedstrijd geëindigd en marcheerden de Scherpschutters naar het fort Amsterdam, na eerst een promenade te hebben gehouden door de Breede Straat van Otrabanda en van de Willemstad.

Havenverkeer.

Van 1 — 15 December liepen onze haven binnen:

Stoombooten	12
Bijlanders	14
Goeletten	22
	48 schepen.

Buitenland.

DE OORLOG.

De Baltische vloot begint al aardig op te schieten, den 13den December waren reeds 21 schepen bij Mossamedes, een portugeesche kolonie in het Z. W. van Afrika, weldra zullen zij om de kaap De goede Hoop varen en kunnen dan weer langzamerhand naar boven kruipen. De grootste helft van de reis is dus afgelegd. Intusschen is het eskader voor Port-Arthur zoo goed als onbruikbaar geworden. Er wordt nu beweerd, dat de voornaamste verdedigingslinie voor de vesting nog niet verbroken werd.

FRANKRIJK.

Generaal André heeft ontslag genomen en werd vervangen door Berteaux, een bankier.

André's besluit wordt, volgens een telegram uit Parijs in de „Köln. Ztg", in politieke kringen als een noodzakelijkheid geacht. De onthullingen van Guyot de Villeneuve, de oorvegen van Syveton, en de weigering van André en van diens zoon om Syveton tot een duel uit te dagen, hebben over het algemeen een slechten indruk gemaakt. En hoe ongaarne Combes hem ook ziet heen gaan, hoe gaarne André nog— naar hij voor enkele dagen aan een redacteur van de „Humanité" verklaarde - zijn portefeuille zou hebben behouden, het wordt in het belang van het leger en van het

kabinet-Combes geacht, dat een andere minister van oorlog optreedt.

„Vernietigd — schrijft Calmette in de „Figaro" — door de onthullingen van de „Figaro", tot leugenaar gemaakt door het striemend dossier van den heer De Villeneuve, gegeeseld door de heftige protesten van de heeren Millerand, Leygues, Ribot, Barthou en Vazeille, geslagen door den heer Syveton uitgejouwd, door het land, verlaten door zijn vrienden, verloochend door de ministers, zijn medeplichtigen, daarop door hen uitgestooten, verdwijnt generaal André te midden van den algemeenen afkeer."

AMERIKA.

Tot beter en vollediger begrip van een presidentskeuze in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika leze men nog het volgende:

Op den eersten Dinsdag in de maand November van een schrikkeljaar wordt door elken staat een aantal mannen gekozen, die men groot-kiezers zou kunnen noemen, tot een getal, even groot als het aantal afgevaardigden in het Parlement.

Dit getal bedraagt, wat den Senaat betreft, voor iederen Staat, groot of klein: twee; voor het Huis van Afgevaardigden echter bedraagt het 1 op elke 160,000 inwoners.

Het getal groot-kiezers bedroeg dit jaar 476. Aan de keuze van deze mannen mag ieder Amerikaan deelnemen, die 21 jaar is en zich in de stemlijsten heeft laten inschrijven.

Hij schrijft de namen zijner candidaten op eene lijst, zoo in den staat New-York niet minder dan 30.

De aldus gekozen grootkiezers komen in de hoofdsteden hunner Staten bijeen, om den president te kiezen.

Dan eerst werd dus, Roosevelt definitief gekozen; tenzij...... er verraders onder zijn.

Den zwaarsten doorslag gaf thans ook weer de Staat New-York, waar Roosevelt groote meerderheden kreeg, tot zelfs in de plaats Esopus, waar Parker woont.

In geen dertig jarig is de uitslag dadelijk zoo beslissend geweest. Pennsylvanië heeft 400.000 stemmen meerderheid geleverd voor Roosevelt, New-York 175.000, Illinois 225,000, Iowa 140,000, Kansas 100.000, Michigan 142,000, Minnesota 100,000, Ohio 154,000. Van de zoogenaamd twijfelachtige staten gaven Indiana 60,000, Connecticut 38,000, New-Jersey 60,000, West-Virginië 10,000, Wisconsin 75,000, Montana 10,000, Utah 10,000 stemmen meerderheid. Deze getallen zijn nog slechts benaderd, maar spreken zoo duidelijk genoeg, dat de Amerikanen den uitslag van deze verkiezing een lawine of een vloedgolf noemen.

Voor een groot deel is dit resultaat ongetwijfeld het gevolg geweest van Roosevelt's persoonlijke populariteit, maar voor een nog grooter deel misschien van de houding der tegenpartij. De veldtocht van de democraten is, gelijk de New-Yorksche correspondent van de „Times" zegt, van den aanvang af zonder geestdrift noch overtuiging gevoerd. Bryan steunde Parker, maar kon de Bryanieten niet meekrijgen. Niemand, die op Parker stemde, wist precies te zeggen, wat voor soort van regeering, die van Parker zijn zou, en evenmin, wat de democraten nu eigenlijk voor plannen hadden. Er is ontevredenheid genoeg over de trusts, de tarieven, het militarisme en andere dingen, maar de leiders van den demokratischen verkiezingsveldtocht bleken niet bij machte, daarvan gebruikt te maken, en de algemeene welvaart in den lande werkte de republikeinen in de hand.

Eenige Staten hebben, hoewel zij Roosevelt steunden vóór het presidentschap, een demokraat tot gouverneur gekozen. Bij Massachusetts is dat zeker, maar het is misschien ook het geval met Rhode Island, West-Virginië, Minnesota, Montana en Colorado; Nebraska verkoos een fusie-man.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

COMPLETO EXITO.— Léase el siguiente certificado del Dr. Jesús M. Palacios, de Caracas:

"Don Jesús M. Palacios, Médico-Cirujano de la Universidad Central de Venezuela.

"Certifica: Que ha usado la Emulsión de aceite de higado de bacalao con hipofosfitos de cal y de sosa, llamada de Scott, en todos aquellos casos que es necesario usar una medicación reconstituyente y reparadora, obteniendo siempre el más completo éxito.

Advertentien.

J. S. SCHEIDELAAR

Breede Straat-Overzijde

biedt van heden af te koop aan tegen

VERMINDERDE PRIJZEN:

1STE Qualiteit

loodwit in olie in blikken van 10, 5 en 2½ K°. netto. Zinkwit in olie in blikken van 25, 12½ en 6¼ lbs netto. Spaansch en friesch groen en alle andere soorten verfwaren, alsmede

SNELDROGENDE

Holl. lijnolie.

Curaçao, 16 Dec. 1904.

Federico A. Perret Gentil,

Beheerder van de

Plantage "GROOT St. JORIS,"

heeft het genoegen mede te deelen aan het Geëerde Publiek van Curaçao en aan de Vreemdelingen, die ons eiland bezoeken, dat zij genoemde plantage mogen bezichtigen en daarop den dag doorbrengen, mits zij gebruik maken van de rijtuigen der stalhouderij **Aurora**:

De prijzen zijn als volgt

1 rijtuig voor 4 personen ƒ10,—
1 „ „ 2 „ ƒ 7,50
1 Omnibus voor 6 personen ƒ12,—
} *vaste prijzen*

Vóor deze prijzen kunnen de bezoekers beschikken over de rijtuigen zoolang zij verkiezen, van 5 uren des morgens tot 5 uren des avonds.

Tevens hebben zij het recht in het landhuis te verblijven, in de plantage te wandelen en een bad te nemen in het groot réservoir.

Indien de bezoekers dit verlangen, kunnen zij op de plantage ontbijten of lunchen, het tarief is dan als volgt:

Ontbijt per persoon ƒ1,— *vaste prijs*
Lunch „ ƒ2,— „ „

Curaçao, 4 Januari 1904.

"HET HERT".

Drinkt steeds het heerlijke Lans' export Bier „Het Hert"; het heeft een zuiveren en aangenamen smaak en is het meest geschikte Bier voor ons warm klimaat, dewijl het zeer weinig alcohol bevat.

Agenten voor Curaçao,

DE LANNOY & C°.

ASSURANTIE-MAATSCHAPPIJ

TEGEN

Brandschade en op het leven

„De Nederlanden"

opgericht 1845

TE 's GRAVENHAGE.

De ondergeteekenden maken het publiek bekend, dat zij aangesteld zijn tot agenten van bovengemelde Maatschappij en dat zij tegen zeer billijke premiën verzekering sluiten tegen Brandschade op woon- en handelshuizen, evenals op Meubels en koopwaren.

Zij geven ook polissen op 't leven, Kapitalen bij leven, Lijfrenten, Gemengde verzekering, Kapitalen op vaste termijn, enz., enz., enz.

Curaçao, 14 Juli 1904.

MADURO Jr. & C°.

Explosion de la Lámpara debido al uso del Kerosene Comun.

Para seguridad use "LUZ DIAMANTE" Libre de Explosion.

LONGMAN & MARTINEZ

NEW YORK, U. S. A.

De Venta Por Las Ferreterias y Almacenes de Viveres.

TE KOOP

DRIE HEERENHUIZEN

1°. Van den Brandhofstraat No. 5.
2°. Scharloo No. 9.
3°. Scharloo No. 10.

DAGELIJKS

Zuivere, Versche

MELK,

zoowel van koeien als geiten, tegen 25 cts. per kan.

Te bevragen bij J. S. JOUBERT op den berg.

Bij geregelde aanvrage wordt de melk aan huis bezorgd.

VERSCH ZAAD

— VAN —

YELLOW BRANCHING DOUROH

op de Koloniale Tentoonstelling bekroond met Eersten prijs, V. Z. Medaille,

kan nu nog met succes geplant worden.

Te bekomen bij

J. H. E. JOUBERT,

tegen 20 cts. per kan.

Ook te bevragen op de plantages Barber en Wacao, alsmede ten huize van den heer J. S. JOUBERT op den berg.

Fotografia Soublette.

Este muy conocido Taller ofrece de nueve sus trabajos á sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:

De 8 A. M.—4 P. M.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1904.	Marcb.	Carcas.	Zulia	Philad	Marcb.	Carcas
Vertrekt van New-York	Nov. 5	Nov. 12	Nov. 19	Nov. 26	Dec. 3	Dec. 10
Komt aan te San Juan		17		Dec. 1		15
Vertrekt van „		18		2		16
Doet Curaçao aan		20		4		18
Komt aan te La Guaira	Nov. 12	21	26	5	10	19
Vertrekt van „	18	23	27	7	11	21
Komt aan te Pto. Cabello		24		8		22
Vertrekt van „		25		9		23
Komt aan te Curaçao	Nov, 14	26	28	10	12	24
Vertrekt van „	21	27	Dec. 5	11	19	25
Doet La Guaira aan		28		12		26
„ Ponce	Nov. 23		7		21	
„ San Juan „		30		14		28
Komt aan te New-York	Nov. 29	Dec. 5	13	19	27	Jan. 2

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida
Vertrekt van Curaçao	Nov. 14	Nov. 12	Nov. 28	Dec. 5	Dec. 12	Dec. 19
Komt aan te Maracaibo	15	22	29	6	13	20
Vertrekt van „	19	25	Dec. 3	9	17	23
Komt aan te Curaçao	20	26	4	10	18	24

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.